

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2016 - NR 2/98

Oblodzone falochrony Bałtyku: stoją, nic nie robią, a jednak chronią (fot. L. Nowosad: www.facebook.pl)

➔ *Ludzie pod wpływem kar i nagród podejmują pewne działania, ale nie takie, które rzeczywiście podniosą jakość pracy szkoły lub sprawią, że dzieci zyskają szerszą wiedzę lub będą sobie lepiej radzić.* [Agnieszka Stein 2015]

1. M. STAŃCZYK (oprac.), *Zaufanie zamiast oceniania.* (rozmowa z psycholog Agnieszką Stein). „Dyrektor Szkoły” 11/2015.

Koszalin - marzec 2016

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2016 nr 2/98

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O znaczeniu nauki w kształceniu i książce „Nauka a rzeczywistość”. Rozmowa z Panem Waldemarem RENDĄ – dydaktykiem, nauczycielem fizyki i autorem książki	3
- Mały jubileusz – 15 lat „Nauczycielskiej Edukacji”	5
- Jubileusz 25-lecia „Refleksji”	7
- Izabela SUCKIEL, Klub Dyrektora CEN	8
- Urszula RUSIAK, 25 lat Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur” w Polsce	9
- Izabela SUCKIEL, Konferencja CEN: POZNAJĘ – ODKRYWAM – DOŚWIADCZAM	11
- Teresa OGNIĘWSKA, Warsztaty w CEN: <i>Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole</i>	12
- Równa szkoła – bez dyskryminacji i przemocy	14
- Ciekawa książka: Ryszard BERA i in., <i>Jakość kształcenia w szkole wyższej (...)</i>	15
- Bogdan URBANEK, <i>Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. I</i>	16
- Gitarowy sukces uczennicy z Koszalina	19
- Projekt: W poszukiwaniu korzeni	20
- Promocja biologii i popularyzacja wiedzy o życiu - Noc Biologów	21
- Julian P. SAWIŃSKI, <i>Jak genetyka rzeźbi nasz rozwój?</i>	23
- Joanna LESSNAU, Edukacja wczesnoszkolna może zaciękać każdego ucznia	25
- Ciekawe książki o promocji szkoły	26
- Ciekawa książka: Małgorzata CELUCH, Promocja szkoły: 19 działań, które poprawią (...)	26
- Materiały fundacji „Edukacja dla Demokracji”	27
- Czym jest Fundacja „Edukacja dla Demokracji?”	27
- Ciekawa książka: Iwona MAJEWSKA-OPIEŁKA I., <i>Powiedz to dobrym słowem.</i>	28
- Danuta PAWLAK, Studia doktorskie z psychologii	30
- O konferencji „Angażowanie – Umożliwianie – Umacnianie”	30
- Małgorzata TREMBOWELSKA (oprac.), Nabytki BP CEN: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie	31
➔ - Jak uczyć uczniów dokonywania samooceny? - konkurs na rok szkolny 2015/2016	35

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczycy 16,
fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; Redakcja - 34-767-26. Internet: www.cen.edu.pl, Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

WYWIAD „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

O znaczeniu nauki w kształceniu i książce „Nauka a rzeczywistość”. Rozmowa z Panem Waldemarem REŃDĄ – dydaktykiem, nauczycielem fizyki i autorem książki

1. Panie Doktorze - witam i bardzo dziękuję, że znalazł Pani chwilę dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Kim jest Waldemar Reńda?

Jestem emerytowanym nauczycielem fizyki (tylko magistrem). Fizyka i dydaktyka tego przedmiotu to moja pasja. 14 lat pełniłem obowiązki doradcy metodycznego w ODN Katowice. Obecnie jestem rzeczoznawcą MEN do spraw podręczników szkolnych. Opiniowałem kilkanaście z nich od przyrody dla szkoły podstawowej po podręczniki do fizyki licealnej dla programu rozszerzonego. Aktualnie opiniuję cykl e-booków przygotowywany przez pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jestem też autorem kilkunastu artykułów, które ukazały się w „Fizyce w Szkole” a ostatnio również w numerze 1/2015 „Geografii w Szkole” (art. pt. „Przyszłość – nadzieja czy katastrofa”). Szczególnie na sercu leży mi realizacja programu przedmiotu *przyroda* w liceum. Jest to nowy przedmiot i brak jest metodyki nauczania tego przedmiotu.

Waldemar Reńda (fot. Arch. WR)

2. Moim zdaniem naukowa wiedza jest potrzebna każdemu i każdy ją ujawnia w różnych sytuacjach. Jak można krótko uzasadnić znaczenie rzetelnej naukowej wiedzy w szkole i życiu zwykłego człowieka?

Na to pytanie odpowiadam w pierwszych rozdziałach mojej książki. Tu odpowiem krótko: aby nie być ignorantem, którym mogą inni manipulować.

3. Jest Pan autorem książki „Nauka i rzeczywistość”. Dla kogo napisał Pan tę publikację?

Przede wszystkim dla nauczycieli przedmiotu *przyroda* w liceum i ich uczniów, ale jest to książka dla wszystkich o otwartych umysłach – również dla humanistów. Zresztą to od nich usłyszałem najwięcej pochwał.

4. Mottem tej pracy są słowa Kartezjusza (moje ulubione) *Cogito ergo sum* (Myślę więc jestem). Dlaczego są takie ważne?

Bo intelekt jest istotą człowieczeństwa, a dobre życie to mądre życie.

O znaczeniu nauki w kształceniu i książce „Nauka a rzeczywistość”. Rozmowa z Panem Waldemarem REŃDĄ – dydaktykiem, nauczycielem fizyki i autorem książki – cd.

5. Czy jest to praca tylko dla nauczycieli i uczniów przedmiotu „Przyroda” w liceum?

Nie. Zdecydowanie – nie! Przeczytała tę książkę osoba pracująca jako księgowa i była zachwycona.

6. Jakie są opinie recenzentów (czytelników) i nauczycieli o walorach tej publikacji?

Wspomniana wyżej osoba stwierdziła, że niektóre rozdziały tej książki wciągają jak dobry kryminał. Polonista stwierdził, że jest to książka napisana pięknym, literackim językiem i bardzo przystępnie. Do jej percepcji wystarczy dobra wiedza wyniesiona z gimnazjum.

7. Niektórzy wskazują, że ta książka powinna być obowiązkową lekturą w szkolnej bibliotece. Dlaczego jest ona ważna dla nauczycieli ścisłych przedmiotów nauczania?

Przejrzałem podręczniki do przyrody w liceum i stwierdzam, że dużo w nich różnorodnych informacji, nie zawsze potrzebnych humanistom, a brak jest problemów kontrowersyjnych, które mają pobudzić do myślenia i żywej dyskusji na lekcjach tego przedmiotu. Uczeń powinien nauczyć się dokonywania selekcji informacji, którymi jesteśmy bombardowani przez środki masowego przekazu czy Internet.

8. Czy uczenie myślenia w szkole, a może raczej uczenie naukowego, racjonalnego, logicznego i krytycznego myślenia - nie powinno być zadaniem kluczowym (obowiązkiem) szkoły?

Zdecydowanie tak! Niestety szkoła tego nie robi. Por. wywiad z prof. Tadeuszem Gadaczem, „Newsweek Polska” nr 36/2015.

9. W CEN w Koszalinie jestem konsultantem, zajmuję się informacją pedagogiczną i upowszechnianiem innowacji edukacyjnych oraz redagowaniem „Nauczycielskiej Edukacji” – stąd pytanie o nowoczesność szkoły. Czym jest dla Pana nowoczesność edukacji?

Szkoła powinna rozwijać intelekt uczniów. Musi ich przygotować do rozumienia rzeczywistości i aktywnego w niej udziału. Stąd idea kształcenia holistycznego. Jako fizyk boleję nad tym, że tylko niewielka liczba szkół ma dobrze wyposażone i należycie wykorzystane pracownie takich przedmiotów jak fizyka, biologia czy chemia. Jedno centrum naukowe w Warszawie wiosny nie czyni!

- Serdecznie dziękuję za rozmowę - dr Julian Piotr Sawiński, naczelny redaktor „Nauczycielskiej Edukacji”

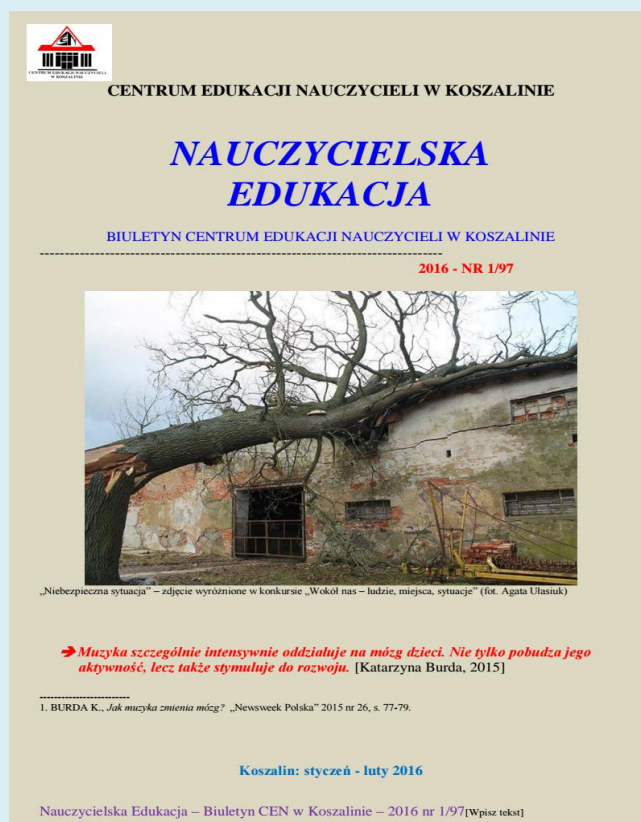
JUBILEUSZ „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

Mały jubileusz – 15 lat „Nauczycielskiej Edukacji”

Jubileusze i obchody z nimi związane nie są moją ulubioną sprawą. Cóż one dają? Podkreślają czasy minione, które i tak już nie wrócą. Ale niektórzy lubią jubileusze i wspomnienia. Tak się składa, że obecny **numer 2/98** jest redagowany dokładnie 15 lat po inicjowaniu wydawania „Nauczycielskiej Edukacji” w CEN w Koszalinie.

Jakoś szybko minęło 15 lat. Właśnie w marcu 2001 roku rozpoczęto redagowanie i wydawanie naszego czasopisma edukacyjnego. W pierwszych latach był to biuletyn drukowany, a od 2008 r. już tylko w postaci elektronicznej [1]. Głównym celem było wspieranie doskonalenia nauczycieli i umożliwienie im upowszechniania swoich osiągnięć, doświadczeń i szkolnych sukcesów uczniów oraz nauczycieli.

Jak zaczynano redakcyjną działalność, zresztą bez studiów z dziennikarstwa czy studiów podyplomowych z tej dziedziny, niektórzy mówili, że uda się zredagować 2 numery i pytali, co będzie dalej? Właśnie zakończono redakcję numeru 2/98. Za chwilę będzie numer 100.

„Nauczycielska Edukacja” – okładka nr 1/97/2016 (fot. Arch. IP CEN)

Jednym z ciekawszych składników biuletynu są **wywiady z ciekawymi ludźmi**. N przestrzeni 15 lat jest ich około 100. Rozmawiano m.in. z prof. Bogusławem Śliwskim, prof. Heliodorem Muszyńskim, prof. Wiesławem Stawińskim, prof. Iloną Żeber-Dzikowską, prof. Janem Hartmanem, prof. Leszkiem Pawelskim, dr hab. Sławomirem Osińskim. Przyjęto zasadę, że jeden wywiad jest z kimś z nauki, drugi z dyrektorem szkoły lub przedszkola albo z doradcą metodycznym. Trzeci zaś z nauczycielem praktykiem. Rozmowy przeprowadzone w latach 2007-2016 są na naszej stronie – www.cen.edu.pl/Informacja pedagogiczna/Nowe wywiady [2].

JUBILEUSZ „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

Mały jubileusz – 15 lat „Nauczycielskiej Edukacji” – cd.

Jest w niej także sporo ciekawych rozmów z różnymi redaktorami mediów. Są to wywiady z: Pawłem Pasterzem z Polskiego Radia z Rzeszowa, Wojciechem Staszewskim z Warszawy, Dariuszem Chętkowskim z „Głosu Nauczycielskiego”, Piotrem Żakiem – red. naczelnym „Psychologii w Szkole”, Jarosławem Ściślakiem z portalu www.szkola.pl, Teresą Kosiarek – red. naczelną „Trendy – Uczenie się w XXI Wieku” – i inne.

Jest wiele różnorodnych artykułów nauczycielskich. Ich wykaz jest prezentowany na naszej stronie internetowej [3]. Ich liczba w poszczególnych latach jest różna. Na przykład w roku 2012 były 42 artykuły różnych nauczycieli, w 2013 – 34, w 2014 – 37, a w ostatnim roku 2015 – 30. Podejmowały one bardzo rozmaite tematy dotyczące:

- a/ aktywizowania i motywowania uczniów w szkole na różnych przedmiotach nauczania,
- b/ budowania dobrych relacji w szkole, w tym między uczniami i nauczycielami,
- c/ ciekawości poznawczej i rozwoju zainteresowań kierunkowych uczniów,
- d/ doskonalenia nauczycieli, doradzania i szkolnego tutoring,
- e/ edukacji kreatywności i rozwijania zaradności i przedsiębiorczości,
- f/ filmowania przez uczniów w szkole,
- g/ głównych problemów wychowawczych i psychologicznych w edukacji,
- h/ humanistycznej i demokratycznej edukacji w szkole XXI wieku – i wiele innych.

„Nauczycielska Edukacja” – okładka nr 4/86/2014 (fot. Arch. IP CEN)

Jubileusz sprzyja ocenie jakości i różnorodności podejmowanych tematów - problemów, a także jakości artykułów nauczycielskich oraz różnorodnych informacji o edukacji. Ocenić można samemu. Celem Redakcji było dążenie do stałego jej zwiększania. Czy się to udało – proszę samodzielnie porównać i ocenić. Redakcja czeka na te opinie i uwagi (JPS).

1. www.cen.edu.pl/Nauczycielska Edukacja
2. www.cen.edu.pl/Informacja pedagogiczna/Nowe wywiady.
3. www.cen.edu.pl/Informacja pedagogiczna/Wydawnictwo CEN

JUBILEUSZ 25-LECIE „REFLEKSJI”

Jubileusz 25-lecia „Refleksji”

„Refleksje” obchodzą 25-lecie. Właśnie minęło już 25 lat od wydania pierwszego numeru. Z tej okazji Redakcja zaprosiła przyjaciół czasopisma na jubileuszową konferencję, która odbyła się 29 lutego, w godzinach 13.00–17.30, w siedzibie Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Redakcja „Refleksji” stwierdziła, że: „Jubileusz ten jest doskonałą okazją, aby spotkać się w gronie autorów, redaktorów, współpracowników, a także przyjaciół naszego czasopisma” [1].

Redaktorem prowadzącym Zachodniopomorskiego Dwumiesięcznika Oświatowego „Refleksje” jest obecnie Sławomir Iwasiów, a sekretarzem redakcji Katarzyna Kryszczuk-Mańkowska [2].

Redakcja zapraszając autorów piszących w czasopiśmie stwierdziła, że: „Będzie nam niezmiernie miło wspólnie z Państwem – osobami, dzięki którym „Refleksje” mogą niezmiennie służyć nauczycielom i inspirować ich do podejmowania kolejnych wyzwań zawodowych i osobistych – uczcić ten wyjątkowy dzień” [1].

Razem z uczestnikami konferencji zaproszono na nią także: Olgierda Geblewicza – marszałka województwa zachodniopomorskiego i Urszulę Pańkę – dyrektora Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie. Wśród gości byli też: Paweł Bartnik – były kurator zachodniopomorski, Zbigniew Jarzębowski, Mirosława Piaskowska-Majzel - b. naczelną redaktor i Eryk Krasucki.

„Refleksje” – nr 1/2016 (fot. www.refleksje.zcdn.edu.pl)

Refleksje nad osiągnięciami 25-lecia czasopisma poprzedziły 2 prelekcje, które zaprezentowali:

1. **Przemysław Czapliński** – z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu – przedstawił temat: „Śmierć analfabetyzmu, albo do czego w późnej nowoczesności potrzebne jest czytanie?”

2. **Bernadetta Darska** – z Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie – wygłosiła temat: „Zło jako rozrywka, czy zło jako głos w sprawie? Na marginesie powieści kryminalnej”

Ramy prezentacji określał i dyskusje prowadził red. Sławomir Iwasiów. Gratulacje dla Redakcji „Refleksji” za 25 lat redakcyjnej pracy na rzecz zachodniopomorskiej edukacji. (JPS)

1. Informacja z e-pocztą – z 18.02.2016.

2. www.refleksje.zcdn.edu.pl/o-czasopiśmie

Klub Dyrektora CEN

W lutym i na początku marca odbyły się spotkania Klubu Dyrektora. Odbyły się w siedzibie Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie ul. Ruszczyca 16, od godz. 10:00 do 13:00 - wg następującego harmonogramu:

SZKOŁY PODSTAWOWE, GIMNAZJA, SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

24 lutego 2016 – środa – powiat koszaliński i miasto Koszalin

25 lutego 2016 – czwartek – powiaty: drawski i szczecinecki i świdwiński

29 lutego 2016 – poniedziałek - powiaty: białogardzki, kołobrzeski i sławieński

PRZEDSZKOLA

2 marca 2016 – środa – wszystkie powiaty.

„Dyrektor Szkoły” – okładka nr 2/2016 (fot. www.dyrektorszkoly.pl)

Tematyka spotkań

1. Zadania placówek oświatowych w kontekście zmian w ustawie o systemie oświaty.
2. Nowa formuła dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.
3. Zarządzanie mieniem placówki oświatowej.
4. Komunikaty (I. Suckiel).

25 lat Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur” w Polsce

Moje pierwsze spotkanie z „Kangurem”

Kiedy rozpoczęłam pracę w koszalińskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli, pewnego dnia odwiedził mnie Pan Władysław Betlej, nauczyciel matematyki w jednym z liceów. Powiedział mi o organizowanym przez UMK w Toruniu Konkursie „Kangur Matematyczny”, o początkach tego Konkursu w naszym rejonie rok wcześniej, podczas strajku nauczycieli. Przekonał mnie, żebym się zajęła organizacją Konkursu pod skrzydłami ODN, na co mój ówczesny dyrektor – Zenon Krzemianowski, matematyk, chętnie się zgodził.

Wkrótce pojechałam na spotkanie organizatorów „Kangura” do Torunia. Kiedy wsiadłam do pociągu w Pile (z Koszalina nigdy nie mieliśmy bezpośredniego połączenia do Torunia), wybrałam przedział, w którym siedziały dwie osoby. Z rozmowy zorientowałam się, że ci Państwo jadą na to samo spotkanie, co ja. Na dworcu w Toruniu zagadałam do nich i jedną taksówką pojechaliśmy na Uniwersytet. Wtedy czułam się trochę nieswojo, wszystko było dla mnie nowe, ale w kolejnym roku byłam już członkinią tej grupy matematycznych zapaleńców z całej Polski. I tak to się zaczęło, i trwa już prawie 25 lat!

25 lat Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur” w Polsce – cd.

Historia Konkursu „Kangur” w Rejonie Koszalin

Pierwszą edycję „Kangura” w Koszalinie przeprowadził w roku 1993. Władysław Betlej, nauczyciel jednego z koszalińskich liceów. Było to w czasie strajku nauczycieli, w szkołach nie było uczniów. Pan Władysław przeprowadził Konkurs w swojej szkole, a uczestniczyła w nim niewielka grupa uczniów, których – mimo strajku, udało mu się namówić. Następnego roku rozpoczęłam pracę w ówczesnym koszalińskim WOM-ie i włączyłam się w organizację kolejnych edycji „Kangura”.

Zenon Krzemianowski, dyrektor WOM, a potem CEN, jako matematyk, bardzo nam sprzyjał. Zresztą, wszyscy kolejni moi zwierzchnicy także wspierali mnie w realizowaniu tego przedsięwzięcia. Początkowo pomagała mi grupka zaprzyjaźnionych nauczycieli, nie tylko matematyki. Większość z nich zajmuje się „Kangurem” do dzisiaj.

W roku 1999. powstało Koszalińskie Stowarzyszenie Przyjaciół „Kangura” przy Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, co znacznie ułatwiło nam pracę. Zostałam pierwszym prezesem Stowarzyszenia i pełniłam tę funkcję do roku 2009. Od wielu lat kolejne edycje Konkursu „Kangur” organizuje w naszym Rejonie grupa tych samych kilkunastu nauczycieli, wśród których najdłużej pracują: Lucyna Kuźnicka, Małgorzata Stachowiak, Janina Jasińska, Elżbieta Ziarkowska, Danuta Kucharska, Paweł Rudecki.

Wiele lat pracowali z nami także: Anna Djakowska, przez kilka lat prezes Stowarzyszenia i doradca metodyczny i Grażyna Kotlarek, pełniąca również funkcję doradcy metodycznego matematyki. W miarę możliwości w nasze działania włącza się także wicedyrektor CEN Zenon Decyk – także matematyk.

Dzięki umiejscowieniu Stowarzyszenia w koszalińskim CEN dysponujemy komputerem, drukarką, telefonem. W miarę potrzeb możemy również korzystać z powielarni. Nasze dokumenty przechowujemy w jednym z pomieszczeń firmy, możemy w nim także spotykać się i pracować, np. przygotowując materiały (testy i karty odpowiedzi) dla szkół.

W dzisiejszych czasach organizowanie Konkursu jest dużo prostsze, niż na początku naszej działalności, prawie 25 lat temu. Komunikacja odbywa się za pośrednictwem poczty elektronicznej i platformy utworzonej w Toruniu do celów Konkursu „Kangur” oraz strony internetowej CEN. Drogą elektroniczną przesyłamy różnorodne dokumenty i informacje dotyczące Konkursu. Wykaz szkół, które zgłaszają swoich uczniów do „Kangura”, jest zapisany w pamięci komputera, arkusz Excel znacznie ułatwia obliczenia. Pomocny jest także dostęp do rachunku bankowego Stowarzyszenia za pomocą Internetu, dzięki temu szybko możemy zweryfikować wpłaty.

Czasy, kiedy największy stół w moim domu był założony dowodami wpłat, posegregowanymi według powiatów, dawno minęły, ale wspominam je z sentymentem. Do dzisiaj pamiętam smak przygotowanych przez mojego męża grzanek, które zjadłyśmy po zakończeniu pracy nad przygotowywaniem materiałów dla szkół.

W imieniu organizatorów „Kangur” z Regionu Koszalin - Urszula Rusiak

Konferencja CEN – POZNAJĘ – ODKRYWAM – DOŚWIADCZAM

Konferencja dla nauczycieli matematyki i przedmiotów przyrodniczych pn. „Edukacja matematyczno-przyrodnicza – kluczem do wszechstronnego rozwoju” odbędzie się 5 marca 2016 roku w siedzibie CEN w Koszalinie. Szersza relacja o niej będzie w następnym numerze „NE”.

5 marca 2016

KONFERENCJA

POZNAJĘ - ODKRYWAM - DOŚWIADCZAM

**Edukacja matematyczno-przyrodnicza
kluczem do wszechstronnego rozwoju**

**Zapraszamy nauczycieli przyrody, biologii,
geografii, matematyki, fizyki i chemii
II, III i IV etapu edukacyjnego**

Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie
ul. Ruszczyca 16
godz. 10:00 - 14:30

Handwritten formulas and symbols overlaid on the image include:
 $E=mc^2$
 $V_{1/2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$
 $V = \frac{\pi \cdot r^2 \cdot h}{3}$
A red crosshair is drawn over the green liquid in the graduated cylinder.

JEDNOSTKA OŚWIATOWA
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI
W KOSZALINIE

Warsztaty w CEN: Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole

Rok szkolny 2015/2016 został ogłoszony „Rokiem Otwartej Szkoły”. Stąd zaproszenie nauczycieli do współpracy przy działaniu Kampanii Rady Europy „Bez nienawiści” pt. „Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole”.

Narastający problem przemocy w szkole, w tym nienawiści i agresji w Internecie zagraża wartościom społeczeństwa demokratycznego oraz bezpieczeństwa młodzieży i szkoły. Z tych między innymi powodów Minister Edukacji Narodowej ustanowiła rok szkolny 2015/2016 **Rokiem „Otwartej Szkoły”**, by podkreślić znaczenie otwartości szkoły na środowisko lokalne oraz na wspólne rozwiązywanie ważnych dla społeczności szkolnej problemów.

Wobec powyższego Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji oraz ze Stowarzyszeniem „Polis” koordynującym Kampanię Rady Europy „Bez nienawiści” **zaprasza nauczycieli** pracujących z młodzieżą w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, placówkach systemu oświaty z województwa zachodniopomorskiego na 16-godzinne szkolenie w dniach 4-5 marca 2016 r. „Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole”. Szkolenie jest bezpłatne, zapewniamy również noclegi oraz wyżywienie. Miejsce szkolenia: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie ul. Ruszczyca 16.

Młodzież podczas dyskusji (fot. www.edunews.pl)

Osoby zainteresowane prosimy o zgłaszanie się do koordynatorów regionalnych w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 19 lutego 2016 r.**: Teresa Ogniewska - teresaogniewska@cen.edu.pl, tel. 94 347 67 25; Alicja Lorenz alicjalorenz@cen.edu.pl, tel. 94 347 67 25. Wyniki rekrutacji zostaną przekazane drogą mailową najpóźniej **26 lutego 2016 r.**

Warsztaty w CEN: Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole – cd.

Osoby uczestniczące w szkoleniu będą miały za zadanie:

- przekazanie zdobytej wiedzy zespołom szkolnym w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli
- przeprowadzenie wraz z innymi, zainteresowanymi nauczycielami zajęć i działań z młodzieżą przy użyciu publikacji „Zakładki”
- wsparcie działań ewaluacyjnych: oceniających i rozwijających publikację „Zakładki” wśród osób prowadzących zajęcia przy jego pomocy.

Wszystkie przeszkolone osoby otrzymają pakiet materiałów szkoleniowych służących realizacji programu. Trenerzy:

Jan Dąbkowski – koordynator i trener Kampanii Rady Europy „Bez nienawiści” w Polsce. Koordynator multimedialnych projektów młodzieżowych w Polsce i zagranicą, od 2001 r. związany ze Stowarzyszeniem „Polis” i Helsińską Fundacją Praw Człowieka. Współautor m.in. Youth4Diversity – podręcznika o prawach człowieka (wydanego przez Bank Światowy), scenariuszy edukacji medialnej w ramach działalności stowarzyszenia „Polis” i serwisu edukacjamedialna.edu.pl

Dariusz Grzemny – trener praw człowieka w Polsce i zagranicą. Koordynator polskiej edycji przewodnika Rady Europy „Kompas”. Przez 5 lat pracował w Radzie Europy jako doradca edukacyjny. Członek grupy sterującej i zespołu trenerów europejskiej Kampanii Rady Europy No Hate Speech Movement.

Publikacja Rady Europy „Zakładki” zawiera 22 scenariusze do pracy z młodzieżą w wieku 13 – 18 lat z możliwością dostosowania dla innych grup wiekowych. Scenariusze przedstawiają różne formy i sposoby przeciwdziałania mowie nienawiści skierowanej wobec m.in. mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych, LGBTQ, kobiet, osób z niepełnościami, w Internecie.

Cele zajęć – efekty pracy z młodzieżą:

- młodzież jest bardziej świadoma, czym jest mowa nienawiści w Internecie i poza nim, z czego wynika i co może powodować,
- mowa nienawiści jest mniejszym stopniem akceptowana i młodzież jest przygotowana do reagowania na nią,
- młodzież jest wrażliwa i dzięki temu jest bardziej skłonna do wyrażania solidarności z osobami dotkniętymi mową nienawiści w Internecie i poza nim,
- młodzież bardziej odpowiedzialnie, świadomie i krytycznie korzysta z Internetu i mediów.

„Zakładki” zostały wypracowane w ramach działań Kampanii Rady Europy „Bez nienawiści”.

Więcej informacji: www.BezNienawisci.pl

Równa szkoła – bez dyskryminacji i przemocy

„Równa szkoła – bez dyskryminacji i przemocy” - to tytuł dwudniowej konferencji, która odbyła się 11-12 lutego br, w siedzibie Zarządu Głównego ZNP. Spotkaniu towarzyszyło podsumowanie projektu „Lekcja równości: Jak prowadzić działania antydyskryminacyjne w szkołach?”

Patronat medialny nad konferencją objął „Głos Nauczycielski”. Konferencję otworzyli prezesi: Agata Chabek (Stowarzyszenie Kampania Przeciw Homofobii) i Sławomir Broniarz (ZNP). Na początku ogłoszono raport dotyczący prowadzenia działań antydyskryminacyjnych w szkołach. Następnie pokazano prezentacje działań szkół uczestniczących w projekcie „Równa szkoła...”. Przedstawiono też deklarację etyki (kodeksu etycznego) nauczyciela opracowaną przez nauczycielskie środowiska ZNP. Drugi dzień konferencji poświęcono przeciwdziałaniu dyskryminacji w szkole z perspektywy **organizacji pozarządowych oraz Rzecznika Praw Obywatelskich**. Warto poznać treść tej konferencji [1].

Myśląc o równości w szkole i wyrównywaniu szans rozwojowych uczniów w szkole, przychodzą na myśl równe nawierzchnie polskich dróg (ryc. 1).

1. Red., *Równa szkoła - bez dyskryminacji i przemocy. Konferencja ZNP i KPH*. „Głos Nauczycielski” 2016 nr 3, s. 18.

Ryc. 1: Powrót zimy na koszalińskich drogach (fot. www.gk24.pl)

Ciekawa książka:

Ryszard BERA, Anna DUDAK, Katarzyna KLIMKOWSKA, *Jakość kształcenia w szkole wyższej*. Lublin: Wydaw. UMCS, 2015

Jakość kształcenia, edukacji i pracy szkoły jest szeroko opisywana i charakteryzowana. Oto nowa książka o jakości kształcenia w szkole wyższej.

„Jakość kształcenia w szkole wyższej” – to „rozprawa, podejmująca ważny i aktualny problem jakości kształcenia akademickiego w obszarze nauk pedagogicznych, stanowi istotny głos w dyskusji społecznej nad kondycją, misją i zadaniami szkolnictwa wyższego w Polsce. **Bogata oferta studiów** pedagogicznych w Polsce, będąca odpowiedzią środowisk akademickich na potrzeby społeczne i oczekiwania rynku pracy, stanowi z jednej strony ważną i prężną część rynku studiów wyższych, z drugiej zaś jest wielkim wyzwaniem w zakresie organizacji edukacji nowoczesnej i wysokojakościowej” [1].

„Jakość kształcenia...” – okładka (fot. www.beta.abc.pl/index)

Organizatorzy tej edukacji - uczelnie wyższe - ponoszą niezbywalną odpowiedzialność za jakość produktu określanego mianem studiów wyższych - I i II stopnia. **Dbłość o rozwój** studiów pedagogicznych - tak pod kątem zakresu (poszerzenie oferty), jak i podnoszenie jakości - nie może być realizowane jedynie na poziomie poszczególnych gremiów, ukierunkowana na wspólne definiowanie problemów, diagnozę sytuacji, opracowywanie prognoz i w końcu poszukiwanie skutecznych rozwiązań oraz sposobów ich wdrażania.

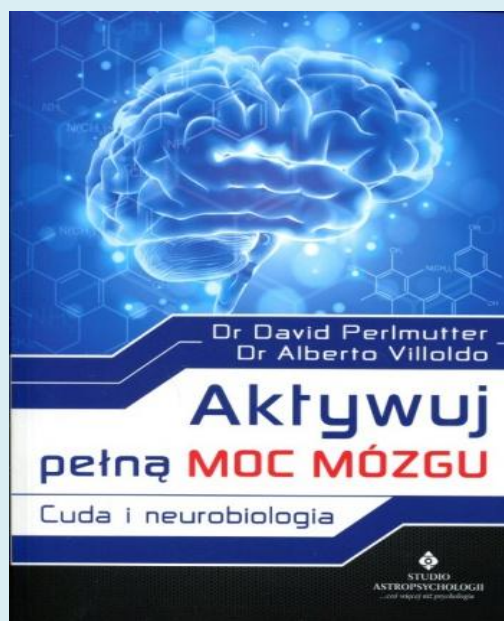
Publikacja stanowi silny głos w tej dyskusji. Wielkim walorem pracy jest zawarcie w niej stanowisk wielu **wybitnych polskich pedagogów**. Opracowanie składa się z czterech komplementarnych części, których zakresy treściowe ujmują szerokie spektrum problematyki jakości edukacji wyższej w obszarze nauk pedagogicznych. [1]

1. <http://beta.abc.pl/index/ksiazka> – dostęp z 20.02.2016.

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela

Dydaktyka, to specyficzna subdyscyplina pedagogiczna, która bada i wysuwa cenne propozycje dla praktyki nauczania, uczenia się, samokształcenia a także samouctwa¹. Nauczyciel – co oczywiste – jest więc odpowiedzialny **za poziom kształcenia**, zwłaszcza w sferze projektowania jego celów. Dlatego aby stworzyć warunki do osiągnięcia wysokiej efektywności kształcenia, nauczyciele powinni zwracać szczególną uwagę na fazowy przebieg działań, zarówno ze swojej strony jak też ucznia. Chodzi tu głównie o efektywne przechodzenie od celów nauczania, do analizy dydaktycznej, zachowań wejściowych i właściwości uczniów, do celów wykonawczych, zadań sprawdzających, strategii nauczania, materiałów dydaktycznych, kontroli kształtującej oraz kontroli zbierającej².

Zatem program, który nauczyciel opracowuje bądź wybiera, powinien umożliwić osiągnięcie celów kształcenia, zwłaszcza w odniesieniu do wymagań egzaminacyjnych, a także zagospodarować czas nauczania w sposób dostosowany zarówno do uczniowskich potrzeb jak też tradycji lokalnych (środowiskowych)³. Dodajmy, że nauczanie, które jest wzajemnym relatywnym oddziaływaniem między nauczycielem a uczniami, **jest sztuką wymagającą** także znajomości praw rządzących uczeniem się, wiedzy z zakresu komunikacji interpersonalnej, a także najnowszych metod i technik nauczania.

Aktywizujące metody proponują: „Aktywuj pełną moc mózgu...” - okładka (fot. Arch. IP CEN)

W takim rozumieniu nauczyciel powinien być efektywny, czyli – posiadający wiedzę, umiejętności metodyczno-dydaktyczne, refleksyjny praktycyzm oraz traktujący naukę jako proces ciągły (ustawiczny)⁴. Efektywny nauczyciel potrafi zaciekać swoich uczniów różnymi metodami pracy, przy czym wybór tej dominującej dostosowuje zwykle do okoliczności a także sytuacji i możliwości percepcyjnych grupy (zespołu klasowego).

¹ K. Wenta, *Teoria chaosu w dyskusji nad pedagogiką*, Radom 2011, s. 77.

² K. Denek, *Ku dobrej edukacji*, Toruń-Leszno 2005, s. 160.

³ B. Urbanek, *Programy i podręczniki – sojusznikiem innowacyjnego eksperymentowania*, [w:] J. Grzesiak (red.), *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, Kalisz 2007, s. 179.

⁴ B. Urbanek, *Edukacja nauczycielska w opiniach studentów*, „Nauczyciel i Szkoła” 2012, nr 1[51], s. 103.

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cd.

Co prawda we współczesnej dydaktyce występuje **wiele podziałów metod** aktywnych, ale sięgając do dydaktycznej klasyki warto przypomnieć jeden z nich, według koncepcji Wincentego Okonia, który podzielił te metody na cztery grupy. Są to metody:

- asymilacji wiedzy [podające] – uczenie się przez przyswajanie: pogadanka, wykład, praca z książką,
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy [problemowe] – uczenie się przez odkrywanie: metoda przypadków, metoda sytuacyjna, giełda pomysłów, gry dydaktyczne,
- waloryzacyjne – uczenie się przez przeżywanie: metody ekspresyjne, impresyjne,
- praktyczne – uczenie się przez działanie: metody ćwiczebne, realizacji zadań wytwórczych⁵.

Pamiętajmy – uczeń zawsze w centrum zainteresowania

W międzyczasie powstało wiele nowych strategii nauczania, wyróżniono także pośród nich grupy i metody nauczania, w tym – *metody aktywizujące*. Podział wg Czesława Kupisiewicza z dodanymi metodami aktywizującymi, to metody:

- oparte na słowie (wykład, pogadanka, opis, dyskusja, praca z książką),
- oparte na obserwacji i pomiarze (pokaz, pomiar),
- oparte na praktycznej działalności uczniów (laboratoryjna, zajęć praktycznych),
- aktywizujące (burza mózgów, sytuacyjne, inscenizacyjne, problemowe)⁶.

Zatem aktywizujące metody nauczania to takie, które zwiększają czynny udział uczniów w zajęciach dydaktycznych, ograniczając w pewnym sensie rolę nauczyciela do pomagania (sugerowania) uczącym się w osiąganiu celów edukacyjnych i ewaluacji postępów. Nazywamy je aktywizującymi, ponieważ – **mobilizują i aktywizują uczniów**, są nowatorskie i atrakcyjne, ułatwiają naukę i stwarzają uczniom warunki kształtujące ich umiejętności, a także uwzględniają różne style i sposoby uczenia się⁷. Metody aktywizujące w sposób oczywisty *osadzają* ucznia w centrum zainteresowania procesu uczenia się i nauczania, to także formy działania, które pomogą (ułatwią) uczniowi – przyswoić wiedzę, rozwinąć i poszerzyć własne zainteresowania, nabrać umiejętności dyskusowania i argumentowania swoich racji, podejmować działania (w grupie) na rzecz środowiska.

Skoro zgoda co do tego, że jednym z głównych założeń współczesnej szkoły jest aktywny udział uczniów w zajęciach, to powinni oni nie tylko potrafić opanować wiedzę, ale starać się ją samodzielnie zdobywać i sprawnie móc się nią posługiwać w różnych sytuacjach. Będzie to możliwe tylko wówczas, gdy nauczyciel tak zaprogramuje przebieg swoich lekcji, aby uczniowie stali się ich aktywnymi uczestnikami. Wówczas rola wartości i właściwego ich wyboru, stanie się rzeczywiście wielostronnym, kulturowym a zatem także i pedagogicznym procesem⁸.

Aktywne uczestnictwo ucznia w zajęciach można osiągnąć, stosując metody pracy, które:

- a) zainteresują ucznia,
- b) spowodują, że będzie potrafił samodzielnie rozwiązywać problemy,
- c) sprawią, że będzie potrafił komunikować się w różnych sytuacjach,
- d) zmobilizują go do pracy twórczej, koncepcyjnej, samodzielnej,
- e) sprawią, że będzie potrafił zaplanować i zorganizować swoją pracę⁹.

⁵ W. Okoń, *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1995, s. 19.

⁶ Cz. Kupisiewicz, *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2000, s. 26.

⁷ B. Siek, B. Urbanek, *Nasz wspólny świat – przewodnik metodyczny do nauczania języka polskiego w gimnazjach*, Wrocław 2010, s. 89.

⁸ K. Denek, *Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna*, Poznań 2009, s. 71.

⁹ B. Urbanek, *Metodyczne aspekty kształcenia – skrypt dla studentów pedagogiki*, Szczecin 2013, s. 55.

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cd.

Zakładając, że nauczyciel nie może i nie powinien zapominać, że w centrum zainteresowania powinien być uczeń, pamiętajmy, że musi on też wiedzieć, do jakiego celu zmierza, **wybierając własną strategię** pracy. Planując lekcję powinien pamiętać, by wybrać takie metody pracy i tak konstruować zajęcia, aby uczeń w procesie edukacyjnym nie pozostawał biernym. Wówczas jest szansa na obopólnie zrealizowane cele. Uwzględniając powyższe, można by nieco inaczej sklasyfikować aktywizujące metody nauczania, nadając im wymiar:

- myślenia twórczego, działań integracyjnych i twórczego rozwiązywania problemów,
- dydaktyczny, tworzenia i definiowania pojęć, zasad itp.,
- pracy we współpracy, planowania i grupowego podejmowania decyzji,
- dyskusyjno-diagnostyczny, hierarchizacji, ewaluacji i przyspieszonego uczenia się.

Metoda projektu urozmaica zajęcia i przyczynia się do efektywności nauczania

Jedną z najczęściej stosowanych przez nauczycieli praktycznych metod aktywizujących jest projekt. Jest to metoda edukacyjna, która pozwala najbardziej wszechstronnie wykorzystać aktywność i samodzielność uczniów¹⁰. Jej najistotniejszą cechą jest samodzielna praca uczniów. Dodatkowo, pracują oni nad zagadnieniami, które wcześniej sami uzgodnili i wybrali. Metoda projektu doskonale się sprawdza w korelacji międzyprzedmiotowej, zwłaszcza gdy chodzi o edukację regionalną, ponieważ *projekty działania lokalnego* pozwalają na rozwijanie u uczniów wielu umiejętności związanych z podejmowaniem konkretnych działań – od fazy ich planowania i poszukiwania koniecznego wsparcia, aż po realizację i ocenę. (cdn)

Wybrzeże Bałtyku po jesiennych sztormach jako temat projektu (fot. www.gk24.pl)

Bogdan URBANEK

Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych, Szczecinek

¹⁰ F. Bereźnicki, *Zarys dydaktyki szkolnej*, Szczecin 2011, s. 126.

Gitarowy sukces uczennicy z Koszalina

Marianna Kowal pochodzi z Trzebiatowa, ale uczy się w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w Koszalinie w klasie Zbigniewa Dubielli. Na XVIII Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Gitarowym im. Czesława Drożdżewicza w Krynicy, który odbywa się w cyklu biennale zajęła II miejsce [1].

Marianna Kowal z gitarą (fot. www.gk24.pl)

Udział w tegorocznym konkursie który odbył się w dniach 13-20 II 2016 roku wzięło 49 gitarzystów z Polski, Danii, Francji, Ukrainy i Białorusi. Jak powiedział przewodniczący JURY profesor Piotr Zaleski z Akademii Muzycznej we Wrocławiu „Krynicki konkurs to poza Tychami najbardziej nobilitująca gitarowa impreza, gdzie przyjeżdżają najbardziej utalentowani gitarzyści”. reklama Warto dodać, że wyróżnienia w tymże konkursie w starszej grupie otrzymali koszańskie, będący wcześniej uczniami naszej szkoły muzycznej, a obecnie studentami warszawskiej Akademii Muzycznej - Mateusz Kowalski oraz poznańskiej AM - Bianka Szalaty. Potwierdził się więc wysoki poziom nauczania gitary w koszańskiej szkole muzycznej [1].

Czytaj więcej: <http://www.gk24.pl/wiadomosci/koszalin/art/9421594,sukces-gitarzystki-z-koszalinskiej-szkoly-muzycznej,id,t.html>

1. Informacja z www.gk24.pl – z 22.02.2016.

Projekt: W poszukiwaniu korzeni

Archiwum Państwowe w Koszalinie Oddział w Szczecinku razem z Miejską Biblioteką Publiczną im. B. Horodyskiego w Szczecinku zaprasza dzieci ze szkół podstawowych Szczecinka (klasy IV-VI) do udziału w projekcie edukacyjnym „W poszukiwaniu korzeni” [1].

Dla uczestników zaplanowano część teoretyczną oraz warsztatową, podczas których wspólnie odkrywać będziemy tajniki prowadzenia badań genealogicznych, opowiemy o materiałach źródłowych wykorzystywanych do poszukiwania **korzeni własnej rodziny**, a następnie ćwiczyć będziemy wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce. Uczestnicy będą mieli okazję osobiście sprawdzić, jakie materiały archiwalne kryje Oddział Archiwum Państwowego w Szczecinku oraz z jakich pomocy w tym zakresie skorzystać można w bibliotece.

Skupimy się także na poznaniu nowoczesnych programów do prowadzenia badań genealogicznych, wyszukiwarek on-line oraz baz danych, aby już w trakcie zajęć rozpocząć budowę drzew genealogicznych własnej rodziny, które zaprezentowane zostaną podczas uroczystego podsumowania projektu.

Motto projektu: ***Ojczyzna - to ziemia i groby. Narody tracąc pamięć - tracą życie.*** [Cyprian K. Norwid]

W poszukiwaniu korzeni – plakat (fot. www.facebook.pl)

Inauguracja projektu rozpoczyna się 29 lutego 2016 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. B. Horodyskiego w Szczecinku. Zainteresowanych prosimy o kontakt osobisty lub telefoniczny:

Archiwum Państwowe w Koszalinie Oddział w Szczecinku, ul. Parkowa 3, tel. 94 37 403 63

Miejska Biblioteka Publiczna im. B. Horodyskiego, ul. Kard. S. Wyszyńskiego 34, tel. 94 732 65 28

Zapraszamy do udziału! Liczba miejsc jest ograniczona.

Archiwum Państwowe w Koszalinie Oddział w Szczecinku zaprasza na wirtualną wystawę, która została przygotowana w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2015 roku. Celem przygotowanej wystawy było zaprezentowanie materiałów archiwalnych przedstawiających tradycje wojskowe, pamięć o nich wśród mieszkańców Szczecinka oraz kultywowanie służby wojskowej [1].

1. <http://www.koszalin.ap.gov.pl/index/aktualności> – W Poszukiwaniu korzeni.

Promocja biologii i popularyzacja wiedzy o życiu – Noc Biologów

Już po raz piąty odbywa się ogólnopolska Noc Biologów. Jest to wspólne przedsięwzięcie wydziałów biologicznych i przyrodniczych polskich uniwersytetów i szkół wyższych, a także ogrodów botanicznych, które w tym roku zaplanowano na 15 stycznia. Celem akcji jest promocja wiedzy biologicznej w przystępnej formie i w nawiązaniu do edukacji pozaformalnej (czyli poza murami szkoły) [1].

Plakat „Noc Biologów 2015” (fot. www.edunews.pl)

Przełom XX i XXI wieku przyniósł wiele niezwykłych odkryć biologicznych. Zaczęto poznawać genomy wielu organizmów, w tym człowieka czy rośliny kwiatowej. Na coraz szerszą skalę są uprawiane rośliny modyfikowane genetycznie. Trwa spór o globalne zmiany klimatyczne i ich wpływ na różnorodność biologiczną. Pojawienie się nowych chorób, groźnych dla człowieka, wyzwoliło lawinowy rozwój nauk biomedycznych. Wyzwaniem staje się dalszy rozwój cywilizacyjny w zgodzie z możliwościami środowiska. Wiele wskazuje na to, że XXI stulecie będzie wiekiem biologii. Popularność poprzednich edycji tego wydarzenia dowodzi, że ta fascynująca dziedzina nauki przyciąga ciągle rzesze chętnych do zgłębiania jej tajemnic [1].

Promocja biologii i popularyzacja wiedzy o życiu – Noc Biologów – cd.

Idea Nocy Biologów narodziła się na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, podczas spotkań **otwartych dla społeczności** miasta i regionu. Do przeniesienia wydarzenia w wymiar ogólnopolski zachęciła biologów popularność oferowanych zajęć, w których brały udział tysiące dzieci, młodzieży i dorosłych. Propozycję z entuzjazmem przyjęła Konferencja Dziekanów Wydziałów Przyrodniczych Uniwersytetów Polskich, powierzając Wydziałowi Biologii UAM koordynację pierwszej Nocy Biologów w styczniu 2012 r. A potem już poszło jak z góry [1].

Bratki (fot. www.facebook.pl)

Dziś to już wydarzenie realizowane z wielkim rozmachem, o czym można się przekonać przeglądając **proponycje na stronie głównej Nocy Biologów**: <http://www.nocbiologow.home.pl/index.php>. Tej nocy co roku dziesiątki naukowców zafascynowanych fenomenem życia wychodzi ze swoich placówek badawczych i naukowych i stara się w jasny sposób opowiedzieć, na czym polega ich praca i jak niezwykle zjawiska można obserwować nawet bardzo prostymi metodami. Program jest zwykle bardzo bogaty i zróżnicowany z ofertami dla najmłodszych (już w wielu przedszkolnym), dla młodzieży szkolnej oraz dla osób dorosłych.

Jak zauważa jeden z koordynatorów regionalnych Nocy Biologów, prof. Stanisław Czachorowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, „jednym z niezmiennych celów Nocy Biologów jest zaszczepienie przekonania o kluczowej roli nauk przyrodniczych w egzystencji populacji ludzkiej na Ziemi. Poprzez Noc Biologów chcemy **wzbudzać ciekawość** oraz chęci do poznawania i rozumienia świata przyrodniczego, szczególnie u dzieci i młodzieży szkolnej w celu kształtowania poglądów, pozwalających na zrozumienie prawidłowości funkcjonowania przyrody oraz na niedestrukcyjne obcowanie ze światem żywym (biologicznym)” [1,2].

W imieniu organizatorów zapraszamy na pokazy naukowe, wykłady, **wycieczki, wystawy**, aktywny udział uczestników w warsztatach, zapoznanie się ze sprzętem i pracą laboratoryjną, zwiedzanie laboratoriów badawczych, prelekcje, debaty, kawiarenkę naukową, pokaz filmów, audycje radiowe i telewizyjne, artykuły popularnonaukowe w prasie i internecie [1].

1. Red., *Noc Biologów 2015*. Edunews.pl – z 15.01.2016.

2. Źródło: *NocBiologów.pl*, blog *Profesorskie Gadanie...*

Jak genetyka rzeźbi nasz rozwój?

Genetyka jest dziś ważna i modna. Badania genetyczne i neurobiologiczne różnych naukowców przekonują, że rozwojowe szanse człowieka w dużym stopniu determinuje genotyp. Wiele poglądów i naukowych badań z pedagogiki, dydaktyki i psychologii, ignoruje lub lekceważy współczesny stan wiedzy z genetyki człowieka i neurobiologii. Kto powinien rozumieć genetyczne uwarunkowania naszego rozwoju?

Co wyjaśnia genetyka?

Genetyka jest biologiczną nauką o zmienności i dziedziczności żywych organizmów, w tym człowieka. Wielu uważa, że jest ona jedną z najciekawszych, ale i trudniejszych nauk biologicznych. Była moją ulubioną dziedziną podczas studiów. Z pewnością jednak warto poznać i zrozumieć, jak **przekazywane są cechy** rodziców na potomstwo? A właściwie nie tyle cechy, lecz struktury z informacyjnym materiałem genetycznym.

Główny błąd, który popełnia się tutaj to mówienie, że dziedziczymy po rodzicach cechy. A dostajemy od nich genomy z genami. Jeden w plemniku od ojca, a drugi genom od matki w komórce jajowej. Warto znać także odpowiedź na pytanie: Dlaczego **organizmy są plastyczne**, zmienne, czyli: Dlaczego potomstwo jest podobne do swoich rodziców, a jednocześnie przede wszystkim ma swoje cechy swoje, indywidualne i oryginalne? [Sawiński 2015].

Co determinuje nasz rozwój?

Genetyczne i neurobiologiczne badania różnych naukowców przekonują, że rozwojowe szanse człowieka w dużym stopniu determinuje genotyp. Wśród polskich uczonych raczej dominuje pogląd, że około 50% szans rozwojowych jednostki tkwi w genach. Natomiast w USA są tacy humanistyczni psychologowie, którzy twierdzą, że **aż 80% tych szans** człowieka jest zależna od naszego genotypu. To bardzo wiele.

Głównym więc pytaniem jest: Co z tego wynika dla nauk o edukacji i samej szkolnej praktyki? Niestety prawdą jest – twierdzą autorzy ciekawej książki pt. **Geny i edukacja**, że wiele poglądów i naukowych badań z pedagogiki, dydaktyki i psychologii rozwojowej dziecka, ignoruje lub **zupełnie lekceważy** współczesny stan wiedzy z genetyki człowieka i neurobiologii [Asbury, Plomin 2015¹¹].

Czym jest zmienność i dziedziczność?

Genetyka to biologiczna nauka o zmienności i dziedziczności organizmów. Jak wiele innych samodzielnych dyscyplin, wypracowała specyficzny, swoisty język, którym opisuje te zjawiska. Podstawowym pojęciem jest **dziedziczność** jako przekazywanie materiału genetycznego potomstwu (cech) oraz zmienność organizmów.

Główną cechą żywych organizmów jest **zmienność**. Jest to obserwowalny w przyrodzie fakt, że potomstwo jest podobne do swoich rodziców, ale jest odchylone od tego rodzicielskiego typu. Stąd każdy organizm, w tym człowiek jest inny.

¹¹ K. ASBURY, R. PLOMIN, *Geny i edukacja*. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2015.

Jak genetyka rzeźbi nasz rozwój? – cd.

Jak zrozumieć mechanizmy genetyki?

Genetyczny język jest swoisty. Do podstawowych pojęć należą: allel, diplont (diploid), DNA, fenotyp, gen, genom, genotyp, haplont (haploid), heterozygota, homozygota, replikacja DNA, RNA, transkrypcja, translacja - i wiele innych. Trzeba je oczywiście poznać, aby zrozumieć genetyczne procesy i zjawiska.

Geny determinują wystąpienie wielu naszych cech wrodzonych oraz nabytych przed urodzeniem w łonie matki i po urodzeniu. Gen jest podstawową jednostką dziedziczenia i genetyki. Jest to odcinek DNA kodujący 1 łańcuch polipeptydowy lub 1 rodzaj RNA. Jest informacją zawartą w genetycznym materiale organizmu, czyli DNA, który w zasadzie znajduje się w jądrach komórkowych.

„Geny i edukacja” – okładka (fot. <http://myslec.pwn.pl/Ksiazki/Psychologia>)

Jakie są różnice między osobnikami?

Genetyka wskazuje różnice między osobnikami, w tym także tych o różnej płci. Różnice między kobietami i mężczyznami są bardzo znaczące, a domaganie się równościowej edukacji jest czymś nienaturalnym i szkodliwym. Wiadomo przecież, że dziewczynki i chłopcy tak bardzo się różnią, że coraz częściej lekarze, psychologowie i pedagodzy zastanawiają się nad sensem istnienia szkół koedukacyjnych. Pytaniem jest: Dlaczego współczesny system edukacji w dużym stopniu krzywdzi chłopców? Stąd coraz większa popularność szkół żeńskich i męskich.

Generalnie więc można powiedzieć, że **ludzie różnych płci różnią się bardzo**. Natomiast część psychologów, bazując na dość powierzchownych wiadomościach o rozwoju człowieka, lansuje pogląd, że kobiety i mężczyźni różnią się nieznacznie. Są takie ruchy i kierunki myślenia, które twierdzą, że nie ma istotnych różnic między osobami różnej płci. Otóż zasadnicze różnice są poważne i to wielkie. Problem leży w wartościowaniu istotności tych cech. Z wielu względów warto rozumieć te różnice.

1. ASBURY K, PLOMIN R., *Geny i edukacja*. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2015.
2. SAWIŃSKI J. P., *Geny i edukacja*. Edunews.pl – z 16.12.2015.
3. SAWIŃSKI J. P., *Genetyczne uwarunkowania naszego rozwoju*. www.eid.edu.pl/blog - z 20.12.2015.

- Julian Piotr Sawiński – CEN w Koszalinie

Edukacja wczesnoszkolna może zaciekać każdego ucznia

Gdy wiele lat temu zdawałam egzamin na nauczyciela mianowanego, miałam w swojej teczce opis diagnozy preferencji sensorycznych dzieci. Cały jego przebieg pamiętam dokładnie, gdyż głównie pytano mnie tylko o te diagnozy. Dziś mam okazję wrócić do tego ciekawego tematu.

Każde dziecko ma w sobie **wrodzoną ciekawość świata**. Od najmłodszych lat ssie, gryzie, dotyka – robi wszystko, by poznać, odpowiedzieć w sobie właściwy sposób na pytanie: Co to jest? Jaki ma smak? Jak pachnie? Czym jest? Uczy się korzystając ze wszystkich swoich zmysłów, choć robi to całkowicie nieświadomie. Gdy nauczy się mówić, nieustannie zadaje pytania, interesują je wszystkie dziedziny życia. Nadal wykazuje żywe pragnienie poznania świata, w którym zaczyna dominować jeden z trzech typów sensorycznych. Co się jednak dzieje, gdy łaknące wiedzy dziecko rozpoczyna naukę w szkole? W miejscu, które z założenia jest skarbnicą wszelakich wiadomości i umiejętności?

Niektórych uczniów fascynuje poznanie przez naukę, inni z każdym dniem okazują coraz mniej zainteresowania tym, co do tej pory było dla nich najważniejsze. Jaka jest tego przyczyna? Czy rzeczywiście w niektórych dzieciach **gaśnie naturalna iskra** poznania?

Przychodząc do szkoły, dziecko spotyka swojego nauczyciela. Jego postawa, podejście do ucznia i do nauczania wpłynie na przyszłe losy iskierek. Lekcja będąca niezwykłą przygodą, przesyconą zapałem i wiarą nauczyciela, że to, co teraz robimy jest najciekawsze i najwspanialsze na świecie, pobudzi zainteresowanie każdego dziecka. Pobudzi, ale w wielu przypadkach rozpocznie proces obojętności na to, co z takim zapałem mówi nauczyciel. Dlaczego? Aby opowiedzieć na to pytanie proponuję spojrzeć w przeszłość:

„Okolo 40 lat temu Richard Bandler i John Grinder opracowali koncept diagnostyczno-terapeutyczny zwany NLP - Programowanie Neurolingwistyczne, co zrewolucjonizowało rozumienie istoty, struktury i dynamiki komunikacji międzyludzkiej. Badacze ci opisali, jak **różnie ludzie się komunikują** i co stanowi o sukcesie w porozumiewaniu się”^[12].

I właśnie ten sukces w porozumiewaniu się uważam za klucz do zwrócenia dziecięcej uwagi na to, co proponuje mu się na lekcjach. W każdej szkole, na początku roku szkolnego nauczyciele przeprowadzają test diagnozujący stopień rozwoju dzieci, ich poziom wiedzy i umiejętności. Na podstawie wyników nauczyciel poznaje wstępnie **możliwości uczniów**. Szkoda jednak, że przy tej okazji nie diagnozuje także ich preferencji sensorycznych, które stanowią o „być albo nie być iskierek”. „Każdy z nas oczywiście odbiera informacje ze świata w sposób polisensoryczny (przy pomocy wszystkich zmysłów), ale zawsze pewien zmysł ma priorytet, jest to tzw. zmysł preferowany. Ta preferencja uaktywnia się zwłaszcza wtedy, gdy działamy pod wpływem stresu, napięcia, zmęczenia, kiedy uczymy się nowych zachowań (wiedzy, umiejętności)”^[13].

Tak więc lekcja to idealne środowisko dla zmysłu preferowanego. Ta znajomość jest niezwykle istotna podczas doboru środków i metod pracy na lekcji. **Aby zaciekać dziecko**, nauczyciel musi więc znać jego typ sensoryczny, wiedzieć kto jest słuchowcem, kto wzrokowcem, a kto reprezentuje system kinestetyczno-czuciowy. Przekaz informacji powinien być zmieniany kilkakrotnie w ciągu lekcji, tak, aby obudzić zainteresowanie każdego dziecka, a następnie je utrzymać.

Edukacja wczesnoszkolna może zaciekać każdego ucznia, jeśli przemówimy językiem zrozumiałym dla jego zmysłu preferowanego, pamiętając przy tym, że to, co mówimy, robimy i pokazujemy jest najciekawsze i najwspanialsze na świecie! Dla nauczycieli zainteresowanych typami sensorycznymi polecam książkę **Atlas efektywnego uczenia (się) "nie tylko dla nauczycieli**, część I, Małgorzaty Taraszkiewicz i Colina Rose.

Joanna Lessnau – nauczycielka SP w Biesiekierzu

¹² M. TARASZKIEWICZ, C. ROSE, *Atlas efektywnego uczenia (się) "nie tylko dla nauczycieli*, część I, Warszawa: Wydaw. Multitablica, 2010.

¹³ tamże

Ciekawe książki o promocji szkoły

1. Małgorzata CELUCH, *Promocja szkoły: 19 działań, które poprawią wizerunek twojej placówki*. Warszawa: Wydaw. "Wiedza i Praktyka" 2014

Książka dotyczy promocji szkoły. Może być przydatna też innym placówkom oświatowym. Podejmuje ważne sprawy szkolnictwa, marketingu i zarządzania, wizerunku szkoły i przedsiębiorstwa, kultury organizacyjnej i reguł public relations. Ma charakter poradnika. Warto przeczytać!

2. Anna STRUMIŃSKA - DOKTÓR, *Jak skutecznie wypromować szkołę i placówkę oświatową?* Warszawa: Wydaw. „Oświata” 2015

Anna Strumińska- Doktor. - Wwa : "Wiedza i Praktyka" - Grupa Wydaw. "Oświata", cop. 2015. - 83, [1] s. : il. ; 24 cm Szkolnictwo - marketing - poradnik; Szkolnictwo - zarządzanie - poradnik; Wizerunek przedsiębiorstwa - poradnik; Kultura organizacyjna - szkolnictwo - poradnik; Szkolnictwo -public relations – poradnik. Książka jest dostępna w naszej Bibliotece Pedagogicznej CEN w Koszalinie - Sygn. czyt.240567

„Jak skutecznie wypromować szkołę...?” – okładka (fot. www.empik.com.pl)

Materiały Fundacji „Edukacja dla Demokracji”

Fundacja Edukacja dla Demokracji, chcąc ułatwić nauczycielom i edukatorom popularyzowanie edukacji globalnej, zachęca do odwiedzin i skorzystanie z zasobów bazy materiałów edukacyjnych E-globalna (www.e-globalna.edu.pl).

E-globalna to elektroniczny podręcznik zawierający **scenariusze zajęć, ćwiczenia, materiały wizualne, gry i inne materiały** edukacyjne. Portal pozwala na łatwe wyszukiwanie potrzebnych treści oraz na wygodne przeglądanie udostępnionych w serwisie materiałów wg kryteriów takich jak: poziom edukacyjny, przedmiot, tematyka. Wybrane materiały można zapisać w postaci zestawu, który będzie dla nas dostępny w formacie PDF.

Portal E-globalna powstał 2,5 roku temu jako inicjatywa Fundacji Edukacja dla Demokracji. Od tamtej pory jest sukcesywnie rozbudowywany – ilość materiałów udostępnianych w bazie rośnie, jednocześnie w ofercie pojawiają się pomoce dydaktyczne przeznaczone na lekcje kolejnych

przedmiotów (w tym roku nowością jest język angielski).

Z uwagi na aktualne wydarzenia społeczno-polityczne duży nacisk położono na tematy związane z kryzysem uchodźczym. W bazie można znaleźć scenariusze zajęć poświęconych migracjom, kryzysom humanitarnym, konfliktom, a także różnorodności kulturowej, prawom człowieka czy edukacji antydyskryminacyjnej.

Projekt „E-globalna tłumaczy świat” jest współfinansowany w ramach programu współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Zapraszamy na stronę www.e-globalna.edu.pl.

Fundacja Edukacja dla Demokracji

Czym jest Fundacja „Edukacja dla Demokracji”?

Fundacja Edukacja dla Demokracji, założona w 1989 roku z inicjatywy opozycyjnych działaczy i pedagogów z American Federation of Teachers, jest niezależną, niedochodową organizacją pozarządową. Fundacja ma status organizacji pożytku publicznego.

Naszym **celem** jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności edukacyjnej służącej krzewieniu idei demokracji oraz przygotowującej do pracy na rzecz demokracji i do działalności w instytucjach demokratycznych. **Wspieramy** społeczności lokalne w działaniach na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz **promujemy** wysokie standardy etyczne i profesjonalne w sektorze obywatelskim. Nasze programy **budujemy** na fundamencie lokalnych tradycji i kultury we współpracy z ludźmi różnych narodowości, wyznań i przekonań politycznych [1].

Działamy w Polsce oraz za granicą: w Europie Wschodniej, Azji Środkowej i na Kaukazie w partnerstwie z lokalnymi organizacjami. W swoich działaniach kierujemy się ważnymi dla nas **zasadami**, do których należą: realne partnerstwo, trwałość rezultatów, dywersyfikacja środków, wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych.

Obszary działania Fundacji: Uspołecznienie i demokratyzacja szkoły; Aktywność i odpowiedzialność obywatelska i Solidarność globalna [1].

1. www.edudemo.org.pl

Ciekawa książka:

Iwona MAJEWSKA-OPIEŁKA, *Powiedz to dobrym słowem*. Sopot: Wydaw. GWP, 2015

Dobre słowo jest po prostu piękne. Może zachęcić, zaktywizować, natchnąć, a czasem trwa w pamięci bardzo długo. Jak poprawić swój język i komunikację? Książka prezentuje znaczenie odpowiedniego doboru słów. Może pomóc nauczycielom w szlifowaniu swego mówienia i pisania. Dlaczego książkę warto wykorzystać w doskonaleniu nauczycieli i szkole?

Dobre słowo zmienia

Dobre słowo zmienia ludzi i świat. Książka Iwony Majewskiej-Opiełki [2015] wskazuje i mocno podkreśla znaczące znaczenie odpowiedniego doboru słów. Po co? – „aby komunikacja z innymi poprawiała się, rozmówcy lepiej nas słuchali i rozumieli. Autorka zwraca również uwagę na to, że mówienie dobrym słowem jest pomocą w osobistym rozwoju, **zmianie sposobu myślenia**, zwiększa poczucie własnej wartości, pozytywne postrzeganie świata i poczucie obfitości, jak również poprawia skuteczność naszych działań (także tych biznesowych)” [www.empik.com 2015].

Dyskusje, debaty i często spory o szkołę, dotyczą dziś kierunku zmian. Sporo w nich teraz mówi się o potrzebie dokonania **radikalnych zmian w edukacji** oraz szkole. Różni autorzy wskazują, że trzeba:

- 1/ zmienić edukację w sposób głęboki, radykalny i zasadniczy,
- 2/ dokonać zmian porównywalnych z przemianami w nauce, np. z dokonaniem Mikołaja Kopernika,
- 3/ przejść w szkole od kultury nauczania do kultury uczenia się.

„Powiedz to dobrym słowem” - okładka (fot. www.empik.com.pl)

Ciekawa książka:

Iwona MAJEWSKA-OPIEŁKA, *Powiedz to dobrym słowem*. Sopot... - cd.

Dążenie do wysokiej skuteczności

Dobre odpowiedzi na ww. problemy sformułował dr Mirosław Sielatycki [2014] w artykule pt. **O obrotach ciał edukacyjnych**, nazywając te zmiany „przewrotem kopernikańskim”. Jest upowszechniony w „Dyrektorze Szkoły”. Warto przypomnieć sobie lub poznać! Ale warto też rozumieć, że w edukacji nie dokona się „przewrotu” bez zasadniczej zmiany myślenia o edukacji i jej znaczeniu.

Do ważnych zadań nauczycieli i szkoły należy dbanie o poprawność i precyzyjność języka. Jest on istotnym elementem komunikacji z uczniami, a także czynnikiem zwiększania skuteczności uczenia się oraz edukacji w ogóle. Szerzej o tym można przeczytać w książce pt. **Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji? Poradnik dla nauczycieli i edukatorów – część I**. Warszawa: Wydaw. Difin [Sawiński 2015].

Doskonalenie własnego języka

Do uzyskania oczekiwanego skutku prowadzi m.in. rzetelny komunikat słowny. W szkole czy też w życiu w ogóle: „Często się zdarza, że nasze wypowiedzi odnoszą **skutek odwrotny** do zamierzonego. Zamiast zmotywować – zniechęcają. Zamiast pocieszyć – doprowadzają do łez. Jakich słów użyć, aby precyzyjnie wyrazić swoją myśl? Aby zostać zrozumianym zgodnie z intencjami? Co zrobić, żeby nasz przekaz precyzyjnie wyrażał to, co chcemy wyrazić, by nie został źle odebrany?” [www.gwp. 2015].

Do walorów publikacji należy także to, że akcentuje wpływ odpowiedniego doboru słów w naszej mowie na efekty uczenia się uczniów w szkole i skutecznością edukacji. Książkę powinien przeczytać każdy nauczyciel i wykorzystać! (JPS)

1. http://www.gwp.pl/14864,powiedz_to_dobrym

2. http://www.empik.com/Powiedz_to_dobrym

3. MAJEWSKA-OPIEŁKA I., *Powiedz to dobrym słowem*. Sopot: Wydaw. GWP, 2015

4. SAWIŃSKI J. P., *Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji? Poradnik dla nauczycieli i edukatorów – część I*. Warszawa: Wydaw. Difin, 2015.

5. SIELATYCKI M., *O obrotach ciał edukacyjnych*. „Dyrektor Szkoły” 2014 nr 9, s. 14-16.

Studia doktorskie z psychologii

Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Sopocie, decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, jako pierwsza niepubliczna uczelnia w województwie pomorskim, otrzymała uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia. To już siódme uprawnienia doktorskie uniwersytetu, trzecie – w zakresie psychologii.

Więcej informacji: <http://www.centrumprasowe.swps.pl/informacje-prasowe/sukcesy/3674-pierwsza-niepubliczna-uczelnia-w-pomorskim-wyksztalci-doktorow-psychologii>

Pozdrawiam serdecznie - Danuta Pawlak: Centrum Prasowe Uniwersytet SWPS

„Nauka a rzeczywistość” – okładka (fot. www.wfw.com.pl)

O konferencji „Angażowanie – Umożliwianie - Umacnianie”

W Poznaniu 15-16 stycznia 2016 odbyła się interesująca konferencja o bardzo charakterystycznym temacie: „Angażowanie – Umożliwianie - Umacnianie”, którą zorganizowała Fundacja Edukacja w Demokracji razem z Polskim Stowarzyszeniem Animatorów Pedagogiki Freineta. Co znaczą słowa z tytułu?

- 1/ Angażowanie –
- 2/ Umożliwianie –
- 3/ Umacnianie -

Konferencja odbyła się w Publicznej Szkole Podstawowej Cogito w Poznaniu. Szczegółowy program konferencji znajduje się w załączniku na stronie internetowej [1]

1. Załącznik: [02 aktualnosci_2016-01-07 PROGRAM.pdf](#)

Nabytki BP CEN: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa

1. (Anty)edukacja

(Anty)edukacja wczesnoszkolna / red. nauk. Dorota Klus-Stańska ; [aut. Dorota Klus-Stańska et al.]. -

Kraków : "Impuls", 2014. - 492 s. : il. ; 21 cm

Nauczanie początkowe - Polska - od 1989 r.; Socjalizacja - Polska - od 1989 r.; Obowiązek szkolny - Polska - 21 w.; Wychowanie przedszkolne - Polska - od 1989 r.; Oświata - polityka - Polska - od 1989 r.;

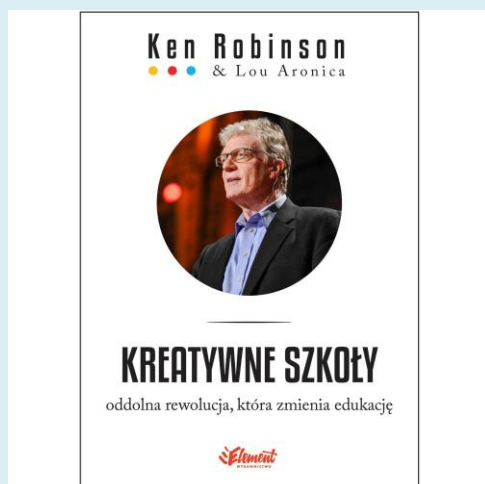
Komunikacja interpersonalna - szkolnictwo - Polska - 21 w.; Uczniowie klas początkowych – socjologia - Polska - 21 w.; Matematyka - nauczanie początkowe - Polska - 21 w.; Szkolnictwo - a płęć kulturowa;

Przyroda - nauczanie początkowe - Polska - 21 w. *Sygn. 240731, czyt.240730*

2. Bereźnicki, Franciszek

Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli / Franciszek Bereźnicki. – Kraków : "Impuls", 2015. - 284 s. : il. ; 24 cm

Nauczanie - podręćnik akademicki; Uczenie się - podręćnik akademicki; Niepowodzenia szkolne - podręćnik akademicki; Samokształcenie - podręćnik akademicki; Oceny szkolne - podręćnik akademicki; Programy nauczania - teoria - podręćnik akademicki; Pomoce dydaktyczne – podręćnik akademicki; Dziecko zdolne - nauczanie - podręćnik akademicki *Sygn. 240934, 240935, 240935, 240936, 240937, czyt.240933*

„Kreatywne szkoły” – okładka (fot. www.empik.com.pl)

3. Dernowska, Urszula

Kultura szkoły : studium teoretyczno-empiryczne / Urszula Dernowska, Aleksandra Tłusciak-Deliowska. -

Kraków : "Impuls", 2015. - 154 s. : il. ; 24 cm: Szkolnictwo - socjologia; Interakcje społeczne - szkolnictwo; Kultura organizacyjna – szkolnictwo *Sygn. czyt.240867*

4. Derewłana, Hanna

Badanie gotowości szkolnej / Hanna Derewłana, Beata Wosińska. - Wyd. 2. zm. - Wwa : "Nowa Era", 2011. - 56 s. : il. ; 28 cm: Dojrzałość szkolna - badanie; Dziecko w wieku przedszkolnym - rozwój psychofizyczny – badanie *Sygn. 238477*

5. Derewłana, Hanna

Badanie gotowości szkolnej : materiały dla nauczyciela / Hanna Derewłana, Beata Wosińska. - Wyd. 4. - Wwa : "Nowa Era", 2013. - 56 s. ; 28 cm: Dojrzałość szkolna - badanie; Dziecko w wieku przedszkolnym - rozwój psychofizyczny – badanie *Sygn. czyt.238470*

Nabytki BP CEN: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa...

6. Dobrowolska, Barbara (1964-)

Postawy nauczycieli wobec edukacji międzykulturowej a kultura szkoły : studium społeczno-pedagogiczne / Barbara Dobrowolska. - Kraków : "Impuls", 2015. - 362 s. : il. ; 24 cm

Postawy - Polska - 21 w.; Edukacja międzykulturowa - Polska - 21 w.; Kultura organizacyjna - szkolnictwo; Szkolnictwo - socjologia - 21 w.; Nauczyciele - socjologia - Polska - 21 w.; Pluralizm społeczny - Polska - 21 w.; Mazowieckie, województwo (od 1999) - socjologia - 21 w.; Lubelskie, województwo (od 1999) - socjologia - 21 w.; Podlaskie, województwo - socjologia - 21 w. *Sygn. czyt.240826*

7. Etyka

Etyka i profesjonalizm w zawodzie nauczyciela / red. nauk. Joanna M. Michalak. - Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2010. - 457, [2] s. : il. ; 25 cm

Pedeutologia; Nauczyciele - praca; Nauczyciele – etyka *Sygn. czyt.238479*

8. Gąsiorek, Piotr

Kompetencje rady pedagogicznej : komentarz praktyczny, wzory uchwał / Piotr Gąsiorek. - Stan prawny na 1 czerwca 2015 r. - Wwa : Wolters Kluwer, cop. 2015. - 312, [1] s. ; 24 cm

Rada pedagogiczna - prawo - Polska - stan na 2015 r. *Sygn. czyt.240722*

9. Hejnicka-Bezwińska, Teresa

Praktyka edukacyjna w warunkach zmiany kulturowej : (w poszukiwaniu logiki zmian) / Teresa Hejnicka-Bezwińska. - Wwa : Wydaw. Nauk. PWN, cop. 2015. - 473, [1] s. : il. ; 25 cm

Oświata - polityka - Polska - 20-21 w. *Sygn. czyt.240827*

10. Lewartowicz, Urszula

Pozalekcyjna edukacja kulturalna w teorii i praktyce / Urszula Lewartowicz. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2015. - 205 s. : il. kolor. ; 24 cm

Praca kulturalno-oświatowa - metody; Praca pozalekcyjna - metody; Praca kulturalno-oświatowa - Polska - 21 w.; Młodzież - kultura - socjologia - Polska - 21 w.; Wychowanie estetyczne - metody - szkoły ponadgimnazjalne; Pedagogika kultury - metody; Pedagogika kultury - Polska - 21 w.; Wychowanie estetyczne - Polska - 21 w.; Lublin (woj. lubelskie) - socjologia - 21 w.; Lublin (woj. lubelskie) - szkolnictwo i oświata - 21 w. *Sygn. 240923, czyt.240922*

11. Michalak, Renata

Dziecko u progu edukacji przedmiotowej : studium teoretyczno-empiryczne / Renata Michalak. - Poznań : Wydaw. Nauk. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2013. - 359 s. : il. ; 24 cm

Adaptacja społeczna; Uczniowie szkół podstawowych - psychologia; Uczniowie szkół podstawowych – socjologia *Sygn. 240939, 240940*

12. Nadzór

Nadzór pedagogiczny w przedszkolu / [red. merytoryczny Maria Magdalena Ferenc]. - Wwa : Raabe, cop. 2012. - 67 s. : il. ; 30 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM)

Nadzór pedagogiczny - przedszkola - Polska - 21 w. *Sygn. czyt.238433*

13. Od diagnozy

Od diagnozy do działania! : jak szkolić z zastosowania metody gier diagnostyczno-symulacyjnych? : przewodnik dydaktyczny / [realizatorzy projektu: lider: Bydgoski Zakład Doskonalenia Zawodowego

Stowarzyszenie Oświatowo-Techniczne ; partner: Agencja Analiz i Doradztwa Personalnego Psychological Solutions Group]. - Wwa : Ośr. Rozwoju Edukacji, cop. 2015. - 117 s. : il. ; 24 cm

Gry edukacyjne - poradnik; Metody aktywizujące (pedagog.) - poradnik; Symulacja - stosowanie - nauczanie - poradnik; Poradnictwo zawodowe - metody – poradnik *Sygn. czyt.240780*

Nabytki BP CEN: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa...

14. Olechowska, Paulina

Prasa szkolna : teoria, funkcje, tematyka : analiza na przykładzie województwa zachodniopomorskiego / Paulina Olechowska ; Uniwersytet Szczeciński. – Szczecin : Wydaw. Nauk. Uniwersytetu Szczecińskiego, 2015. - 294, [3] s. : il. ; 24 cm

Czasopisma szkolne polskie - historia - 20-21 w.; Zachodniopomorskie, województwo - media - 21 w. *Sygn. 240925, czyt.240924*

15. Pedagogika

Pedagogika przedszkolna : oblicza i poszukiwania / red. nauk. Marzenna Magda- Adamowicz, Agnieszka Olczak ; [aut. Małgorzata Bednarska et al.]. - Toruń : Adam Marszałek, 2014. - 403 s. : il. ; 23 cm

Pedagogika przedszkolna - podręcznik akademicki; Wychowanie przedszkolne - podręcznik akademicki; Nauczyciele przedszkoli - praca – podręcznik akademicki; Dziecko w wieku przedszkolnym - wychowanie - podręcznik akademicki *Sygn. 240772, czyt.240771*

16. Piekarska, Jolanta

Błędy językowe uczniów z inteligencją niższą niż przeciętna / Jolanta Piekarska. - Wwa : "Difin", 2015. - 173 s. : il. ; 21 cm Język polski - nauczanie - szkoły podstawowe; Język polski - nauczanie - gimnazja; Język polski - błędy; Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych - nauczanie; Dziecko z trudnościami w uczeniu się - rozwój psychofizyczny *Sygn. 240735, czyt.240734*

17. Pochylmy

Pochylmy się nad dzieckiem : idea i dzieło Janusza Korczaka / pod red. Mariusza Korczyńskiego, Marzeny Okrasy, Bożenry Wierzchowskiej-Konery. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014. - 329 s. : il. ; 24 cm

Korczak, Janusz (1878- 1942) - twórczość; Pedagogika - historia - Polska - 20 w.; Prawa dziecka - Polska; Wychowanie - metody – Polska *Sygn. czyt.240907*

18. Pomoc

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu / [red. merytor. Katarzyna Leśniewska]. - Wwa : Raabe, cop. 2011. - 68 s. ; 30 cm + 1 dysk optyczny (CDROM)

Dziecko w wieku przedszkolnym - psychologia; Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne - Polska - 21 w.; Wychowanie przedszkolne - organizacja - Polska - 21 w. *Sygn. czyt.238491*

19. Rowicka-Łagowska, Diana

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu : przewodnik praktyczny / Diana Rowicka-Łagowska, Monika Jasińska. - Wwa : "Juka-91", 2011. - 80 s. : il. ; 21 cm

Dziecko w wieku przedszkolnym - psychologia; Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne - Polska - 21 w.; Wychowanie przedszkolne - organizacja - Polska - 21 w. *Sygn. 238493, czyt.238492*

20. Sajdak, Anna

Paradygmaty kształcenia studentów i wspierania rozwoju nauczycieli akademickich : teoretyczne podstawy dydaktyki akademickiej / Anna Sajdak. – Kraków : "Impuls", 2013. - 504 s. : il. ; 24 cm

Nauczanie - szkoły wyższe; Paradygmat (pedagog.); Stosunki interpersonalne - szkolnictwo wyższe; Nauczyciele akademicy - doskonalenie zawodowe *Sygn. czyt.238459*

Nabytki BP CEN: Dydaktyka. Pedagogika. Wychowanie. Organizacja szkolnictwa

21. Samonek-Miciuk, Elwira

Stosunek uczniów gimnazjum do środowiska przyrodniczego / Elwira Samonek-Miciuk. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2013. - 208 s. : il. ; 24 cm

Uczniowie gimnazjów - socjologia - Polska - 21 w.; Świadomość ekologiczna - Polska - 21 w.; Edukacja ekologiczna - Polska - 21 w. *Sygn. czyt.238417*

Jak zwiększyć skuteczność...?” – okładka (fot. www.ksiegarnia.difin.pl)

22. Student

Student z niepełnosprawnością w szkole wyższej / red. nauk. Beata Tylewska-Nowak, Władysław Dykcik. - Poznań : Wydaw. Nauk. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2013. - 288 s. : il. ; 24 cm

Studenci niepełnosprawni - socjologia - Polska - 21 w.; Studenci niepełnosprawni - nauczanie – Polska - 21 w. *Sygn. czyt.238418*

23. Szkoło

Szkoło, jaka jesteś? : problemy nauczycieli i uczniów we współczesnej szkole / pod red. Małgorzaty Banasiak, Agaty Wołowskiej. - Wwa : "Difin", 2015. - 170 s. ; 23 cm

Stosunki interpersonalne - szkolnictwo - Polska - 21 w.; Nauczyciele - praca - Polska - 21 w.; Szkolnictwo - Polska - 21 w.; Uczniowie - wychowanie - Polska - 21 w.; Rodzice – a szkolnictwo - Polska – 21 w. *Sygn. czyt.240738*

24. Załęska, Sławomira

Karty do diagnozowania gotowości szkolnej / [aut. Sławomira Załęska]. - Wwa : Wydaw. Szk. PWN, cop. 2013. - 51 s., [2] k. tabl. : il. kolor. ; 29 cm

Dojrzałość szkolna - badanie; Dziecko w wieku przedszkolnym - rozwój psychofizyczny - badanie *Sygn. B-62410*

25. Zimnak, Marek (1948-)

Promocja edukacji akademickiej w Polsce po roku 2000 / Marek Zimnak. – Kraków : "Universitas" ; [Poznań] : Centr. Edukac. i Rozwoju "Efekty", cop. 2015. - XV, [1], 161 s. : il. ; 21 cm

Popularyzacja wiedzy - Polska - 21 w.; Szkolnictwo wyższe - marketing - Polska - 21 w.; Nauk – marketing - Polska - 21 w. *Sygn. czyt.240927*

Oprac.: Małgorzata Trembowelska – BP CEN w Koszalinie

**OFERTA DLA NAUCZYCIELI
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**

- Jak uczyć uczniów dokonywania samooceny?

- konkurs na rok szkolny 2015/2016

→ Samoocena jest pierwszym i najważniejszym krokiem do zmiany metod i technik uczenia się oraz zmiany sposobów nauczania. [N. Branden 1998¹⁴]

Mam się sam ocenić? Czy potrafię? (fot. www.edunews.pl)

Co i jak trzeba zrobić, aby sprawnie nauczyć uczniów dokonywania samooceny siebie samego oraz swoich postępów w nauce? A ponadto:

1. Dlaczego ważne jest dokonywanie samooceny przez uczniów?
2. Jak pomóc uczniom zrozumieć sens i potrzebę dokonywania samooceny?
3. Jak inspirować i aktywizować uczniów do uczenia się? [¹⁵]

--> Cele konkursu

1. Zaprezentowanie własnych pomysłów i rozwiązań nauczycieli.
2. Pogłębienie rozumienia potrzeby dokonywania samooceny.
3. Inspirowanie do stosowania w praktyce skutecznych sposobów aktywizowania uczniów.

Adresaci - nauczyciele różnych szkół i placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego.

Termin - Prace pisemne można nadsyłać **do końca marca 2016** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na e-pocztę redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jps51@tlen.pl.

Nagrody – Najciekawsze prace lub ich wybrane, ciekawe fragmenty zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane drukiem w całości w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się nagrody książkowe i albumowe. (JPS)

¹⁴ BRANDEN N., *6 filarów poczucia własnej wartości*. Warszawa: Wydaw. RAWI 1998.

¹⁵ SZPITALAK M., POLCZYK R., *Samoocena. Geneza, struktura, funkcje i metody pomiaru*. Kraków: Wydaw. UJ, 2015.